

Brusella insanlarda da görülen bir hayvan hastalığıdır. Ülkemizde hem sığırlarda hem de koyun keçilerde yaygın olarak görülen Brusella, hayvan ve insan sağlığı üzerinde göz ardı edilemeyecek kadar büyük tehlikeler oluşturur.

Temas veya çevresel yolla bulaşır

Brusella melitensis keçi ve koyunlarda, *Brusella abortus* sığırlarda hastalık oluşturur. Genellikle enfekte hayvanlarla doğrudan temas veya onların akıntıları/atıklarıyla bulaşır. Atık yavru zarlari ve sıvıları, yavru atmış veya doğum yapmış enfekte bir hayvanın vaginal akıntıları çok fazla sayıda enfeksiyöz Brusella mikroorganizması barındırır. Süt, idrar, dışkı da bakterilerin yayılma kaynağıdır.

Anneden yavruya geçer

Enfekte boğa ve koçların spermelerinde de etken bulunur ve çiftleşme yoluyla bulaşır. Ayrıca enfekte annelerden yavrularına, anne karnında veya doğum sonrası enfekte ağız sütü ya da enfekte diğer hayvanların sütüyle beslenme sonucu bulaşma görülebilir.

Risk altındaki meslekler

Hasta hayvan vaginal akıntıları, atık yavru zarlari ve sıvıları yüzünden Brusella bulaşabilir. Bu sebeple hastalığa yakalanan insanlar çoğunlukla veteriner hekimler, hayvan yetiştiricileri, çoban, sütçü, peynirci veya mezbaha çalışanı gibi hayvan ve hayvan ürünleriyle yakın temasta bulunan insanlardır.

İnsanlara bulaşma

İnsandan insana bulaşma ya çok seyrek görülür ya da hiç görülmez. Yaralı deriden veya ağızdan alınan mikroorganizma önce en yakın lenf yumrularına, oradan kana geçerek kemik iliğine, eklemlere, sinirlere, beyine ve cinsel organlara yerleşerek hastalık oluşturmaya başlar. İnsanlarda hastalık belirtilerinin görülmesi halinde hemen doktora başvurulmalıdır.

Gıda güvenliği açısından önemi

Çiğ süt ve çiğ süttten yapılan peynir, tereyağı, krema, dondurma gibi süt ürünlerinin tüketilmesi hastalık için önemli bir risk faktörüdür. Bundan dolayı ısıtma işleminin uygulanmadığı, kötü temizlik şartları altın da hazırlanan, kaynağı belirli olmayan süt ve süt ürünlerini tüketmeyiniz.

Enfekte hayvan sütlerinin herhangi bir ısıtma işlemine tabi tutulmadan tüketilmesi önemli enfeksiyon sebebidir.

Hastalıkla mücadelede yeni adım

Brusellayla mücadelenin temelini aşılama ve hastalığa yakalanmış hayvanların itlaf ve imhası oluşturur. Bakanlığımızca 2012 yılında Brusella ile mücadele stratejisi değiştirilerek deri altı aşılar yerine göze damla şeklinde aşı uygulanmasını getiren "**Brusellanın Konjunktival Aşısı ile Kontrol ve Eradikasyon Projesi**" uygulanmaya başlanmıştır. Proje gereği *B. abortus* konjunktival aşısı tüm dişi sığırlar, *B. melitensis* konjunktival aşısı ise tüm dişi koyun ve keçiler ile damızlık erkek koyun ve keçilere uygulanır.

Proje gereği yapılan aşılama ile sığır, koyun ve keçilerde hastalık oranı öncelikle %1'in altına çekilecek, sonra hayvanlar test edilecek, hasta olanlar kesime sevk edilerek hastalığın eradikasyonu sağlanacaktır. Atık yapan hayvanların bulunduğu işletmelerde yapılan bakteriyolojik teşhis sonucunda pozitif çıkan hayvanlar için sahiplerine tazminat ödenir.

Hastalık yoksa, destekleme var

Hem hayvan sağlığının korunması hem de halk sağlığının güvence altına alınması amacıyla süt sığırları işletmelerinde bulunan sığırlar sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıkları açısından kontrol edilir ve hastalık tespit edilmeyen işletmeler sertifikalandırılarak, işletme sahiplerine hayvan başına "**Hastalıktan Ari İşletme Destekleme**" ödemesi yapılır.